

آن پخش شده بود. زندگی زیباست از شبکه دو سیما هم با ۱۰/۱ درصد مخاطب و رضایت ۷۳/۴ درصد درحد زیاد در رتبه سوم سریال‌های نیمه اول تیر-۱۴۰ قرار گرفت. سریال کروی «پزشک دربار» از شبکه پنج سیما هم در این مدت توانسته است ۸/۴ درصد مخاطب را با خود همراه کند.

«دودکش ۲» که از شبکه یک سیما پخش می‌شود، یک سریال ۲۵ قسمتی است. بعد از فصل دوم «دودکش»، «کلبه‌ای در مه» از شبکه سه سیما با ۲۵/۳ درصد مخاطب و رضایت ۷۸/۱ درصدی در حد زیاد در رتبه دوم قرار گرفت. کلبه‌ای در مه سریالی ۳۴ قسمتی است که تا زمان انجام این نظرسنجی، حدود ۲۲ قسمت از

۷ قسمت اول «دودکش» در صدر سریال‌ها

براساس نظرسنجی مرکز تحقیقات رسانه ملی از سریال‌های تلویزیونی نیمه اول تیر-۱۴۰، هفت قسمت ابتدایی فصل دوم سریال «دودکش» شبکه یک سیما با ۴۳/۴ درصد مخاطب، با رضایت ۸۱/۱ درصد و درحد زیاد در صدر سریال‌های در حال پخش سیما قرار گرفت. به گزارش روابطعمومی رسانه ملی، سریال

بعد از سال‌ها در گفت‌وگو با عوامل مجموعه ضدنور

تئاتر در شبکه شما

رحیم نوروزی نقش اصلی تله‌تئاتر ضدنور ۲ را ایفا می‌کند / عکس: روابط عمومی مجموعه

یوسفی با الهام از داستان‌های واقعی به روایت اتفاقات روز جامعه در موقعیت یک کافه بین‌راهی پرداخته است. نقش اصلی این مجموعه که مسؤول کافه است را رحیم نوروزی ایفا می‌کند و در هر قسمت بازیگران مختلفی مثل ثریا قاسمی، شیوا خسرومهر، منظر لشگری، مهری آل‌آقا، وحید آقاپور و... حضور دارند. بازگشت تله‌تئاتر به تلویزیون و از سوی دیگر جای خالی ادامه‌دار آن در شبکه چهار که به خانه این فضا معروف است، بهانه‌ای شد تا علاوه بر گفت‌وگو با عوامل مجموعه ضدنور از مدیر گروه فرهنگ و ادب شبکه چهار هم از برنامه‌هایی که برای این حوزه دارند بپرسیم و در کل زوایای مختلف این بازگشت و جای خالی‌ای که بعد از سال‌ها پرشده است را با هم بررسی کنیم.

سریال و تله‌فیلم که هزینه‌تر است و زمان کمتری را برای ساخت می‌طلبد، این اتفاق به همراه داستان‌هایی که برای هر کدام از آنها در نظر گرفته می‌شود، نقطه عطفی است که می‌تواند باعث تولید آثار بیشتر و جذاب‌تر شود. این‌که چرا در این سال‌ها آنقدر او را کم دیده‌ایم هم سوالی بود که لشگری در پاسخ به آن بیان کرد: من در انتخاب نقش‌هایم بسیار سختگیر هستم و هر کاری را باری به هر جهت قبول نمی‌کنم چراکه گاهی حتی با وجود خواندن متن در نهایت با اثر دیگری روبه‌رو می‌شوید وای به حال آن‌که نخوانده کاری را قبول کنید. اما در تله‌تئاتر این اتفاق وجود ندارد و همه چیز تقریباً شبیه اجرای تئاتر است. البته در تئاتر می‌توانی چند اجرا با چند حس و حال داشته باشی اما در تله‌تئاتر یک بار این فرصت وجود دارد. لشگری در آخر یادآور شد: این روزها همه به سوی پولسازی می‌روند و کمتر پیش می‌آید هدف کسی فرهنگ‌سازی باشد. تله‌تئاترها می‌توانند در این حوزه یعنی فرهنگ‌سازی قدم مؤثری بردارند. جریانی که نیاز به توجه بیشتری دارد.

شبکه چهار سال‌های سال است به خانه تله‌تئاتر معروف است. جریانی که محمدامین نوروزی، مدیر گروه فرهنگ و ادب شبکه چهار هم در گپی که زدیدم از آن گفت. او در این سال‌ها که دیگر خبری از این فضا نبود همراه گروهش ماجرای دنیای تئاتر در قاپ تلویزیون را پیگیری می‌کرد، موضوعی که همچنان ادامه دارد و باعث شد ما جزئیات آن را از او جویا شویم.

ما پارسال دورخیزی کردیم که به سمت تولید تئاتر برویم؛ کلی نمایشنامه خواندیم، چندین جلسه با چند کارگردان و نویسنده مختلف گذاشتیم و گفتیم که می‌خواهیم کار تولید کنیم. در ادامه حتی بعضی از متن‌ها کامل شدند، برخی از آنها در مرحله طرح، سیناپس و موارد مختلف دیگری قرار گرفتند تا جایی که ما آماده تولید شده بودیم و این آمادگی را داشتیم که چند کار درباره فرماندهان جنگ برای هفته دفاع مقدس آماده کنیم. مثلاً برای جریان متن نمایش شهید برونسی که مرتضی شاه‌کرم آن را در تئاتر شهر اجرا کرد، جلسه گذاشتیم، نمایشش را دیدیم و می‌خواستیم تله‌تئاتر آن را تولید کنیم، از این‌س موارد کم نبودند اما در نهایت وقتی به نقطه‌ای می‌رسیدیم که باید به پروژه پول تزریق می‌شد، با مشکلاتی مواجه می‌شدیم و می‌گفتند اصلاً مگر برای شبکه چهار طرح و برنامه نمایشی تصویب شده است؟ یا مثلاً تصویب شده اما ردیف بودجه ندارد به همین دلیل کار عملاً به قرارداد نمی‌رسید، یعنی دیگر از اختیار من مدیر گروه خارج بود.

من حتی طرح کمدی موقعیت داشتم و همین امسال هم در حال تلاش برای تولید هستیم. تنها امیدوار هستیم امسال دیگر این اتفاق رخ دهد.

در این روزها با توجه به تعطیلی‌ها و این‌که لازم است یک خون جدید از طریق همین تئاتر که مادر هنرهای نمایشی است، به فضای تلویزیون وارد شود، این ضرورت در کارهای نمایشی سیما وجود دارد که خون تازه‌ای به آن تزریق شود. بازیگران، نویسندگان و دیگر عوامل این حوزه سراغ آن برویم، جریانی که می‌تواند اتفاقات تازه‌ای و متفاوت‌تری را برای مخاطب به همراه داشته باشند. امروز ملودرام‌هایی را می‌بینیم که عموماً شبیه یکدیگرند و بازیگرانی در آنها هستند که مدام تکرار می‌شوند؛ به همین دلیل مسیر دیگری نیاز است که نیروهای جوان را با هزینه‌های کمتر وارد

هادی شریف‌زاده، مدیر روابط عمومی شبکه شما

بعد از سال‌ها فقدان پخش تله‌تئاتر که زمانی میان مخاطبان فرهیخته و اهل هنر طرفداران زیادی داشت و بهانه پیوند آنها با تلویزیون بود، اینک شاهد بازگشت آن به تلویزیون با نمایش تله‌تئاتر ضدنور از شبکه شما هستیم که باید آن را به جد به فال نیک گرفت.

در دوران کرونا که بسیاری از نمایشنامه‌ها و تئاترها از اجرا بازمانده‌اند و امکان تماشای حضوری آن برای مخاطبان علاقه‌مند به تئاتر فراهم نیست، تله‌تئاترها می‌توانند همچون ماهیت دوسویه خود به مثابه یک میانجی رسانه‌ای این فقدان و خلا را جبران کنند. گرچه تله‌تئاتر از حیث ساختاری، ماهیتی بینامتنی دارد و در یک وضعیت هنر-رسانه قرار می‌گیرد اما خود به مثابه یک فرم مستقل و یگانه نیز شناخته می‌شود که کارکردهای خاص خود را دارد.

امروزه به واسطه توسعه فناوری‌های رسانه‌ای و فراهم شدن امکان اکران و نمایش آنلاین، در بسیاری از کشورهای دنیا شاهد نمایش تئاتر از پلتفرم‌ها هستیم که البته نسبت به تله‌تئاتر

فضای نمایشی کند. احیای دوباره تله تئاترها و کارهای نمایشی کمدی موقعیت با حضور نیروهای جدید یک ضرورت است که باید به طور جدی به آن پرداخته شود. حتی از نظر ریالی هم باید گفت ما می‌توانیم با نصف یا حتی کمتر از نصف هزینه‌ای که صرف هر دقیقه تولید سریال می‌شود، تله‌تئاتر و کارهای سیتکامی تولید کنیم. ما پارسال حتی برخی کارها را برآورد کردیم و محاسبه شده این حرف را می‌زنم. در این میان اگر تنها بودجه دو سه سریال را در اختیار در تله‌تئاتر بگذارند، می‌شود جریان تولید را راه انداخت، اگر موفق بود که به نظر قطعاً خواهد بود، سال‌های بعد بودجه‌های بیشتری تزریق کنند. متأسفانه حوزه تله‌تئاتر در حیطی و خشکسالی به سر می‌برد.

در کنار بحث مالی باید آسیب‌شناسی هم در این فضا اتفاق بیفتد چراکه در مقطعی تله‌تئاترها دیگر مثل قبل مخاطب نداشتند و دلیل این شکست آن بود که تله‌تئاترها از مخاطب عام که در دهه ۶۰ و ۷۰ داشت فاصله گرفتند، در دهه ۸۰ فضای آن خیلی نخبگانی و خاص شد. کارهای ترجمه در آن زیاد شد، حضور چهره‌هایی که در کارهای نمایشی دیگر دیده می‌شدند در آن زیاد شد و نیروهای دیده‌نشده و خلاق کنار گذاشته شدند. مثلاً در تولید سیتکام الزام است که از حضور بازیگران دیده‌نشده برای مخاطب استفاده شود.

بنده دارم از یک تجربه و الزام جهانی صحبت می‌کنم که از مطالعه روی کارهای سیتکامی جهان به دست آمده است اما این موارد در داخل رعایت نمی‌شود. همه فکر می‌کنند با چهره‌های معروف باید کار سیتکامی یا تله‌تئاتری تولید کنند و موارد مختلف دیگری که باعث شد از منظر مخاطب تله‌تئاترها با فؤل مواجه شود. در این بین شبکه شما به‌تازگی سراغ تله‌تئاتر رفته است و از این اتفاق واقعا خوشحال شدم. در این‌س فضا مثل

نیازمند هزینه و خرید بلیت است و از این منظر تله‌تئاترها به واسطه دسترسی همگانی به تلویزیون، هم فاقد هزینه است و هم تعداد بیشتری از مخاطبان را به عنوان تماشاگر پوشش می‌دهد.

پیش از این معمولاً شبکه چهار سیما، شبکه پخش تله‌تئاترها بود که مخاطبان محدودتری داشت و خیلی‌ها آن را سرگرمی روشنفکرانه تفسیر می‌کردند. خود تئاتر به شکل متعارف و حضوری نیز نسبت به سینما مخاطب محدودتری داشت و بسیاری آن را هنر طبقه اشراف یا حتی هنری بورژوازی می‌دانستند.

این‌که اکنون شبکه شما به پخش تله‌تئاتر اقدام کرده مبین این معناست که پشت این ایده تعداد بیشتری از مخاطبان لحاظ شده و این امکان فراهم آمده تا هم پایتخت‌نشینان و هم مخاطبان استانی و شهرستانی بتوانند فرصت تماشای این تله‌تئاتر را داشته باشند. پیشقدم شدن شبکه شما به عنوان تلافی شبکه استانی و سراسری برای نمایش تله‌تئاتر، رویکردی

همین کار جا دارد از بازیگران و چهره‌های جوان تئاتری که دیده نشده‌اند استفاده شود تا آنها خون جدیدی برای این حوزه باشند چراکه این هم اشتباه است که باز هم سراغ بازیگران و عواملی برویم که اغلب آنها را قبلاً در کارهای نمایشی هنرهایشان را دیده‌ایم.

طبیعتاً امروز هم اگر بخواهیم این فضا را ادامه دهیم نباید مسیر گذشته را ادامه دهیم بلکه آثار باید در جایگاهی بایستند که حتی فیلم و سریال‌ها هم آن ماموریت‌ها را پوشش نمی‌دهند. مثلاً در تله‌تئاتر می‌توان سراغ ژانر فانتزی رفت اما در سریال‌های سیما این کار خیلی سخت و خیلی کم انجام شده است. در واقع تله‌تئاترها باید خلاهایی را که در فضای فیلم و نمایش وجود دارند پر کنند. این باید راهبرد اصلی در تولید کارهای نمایشی باشد.

در این فضا می‌شود حتی به جای صرف هزینه‌های ویژه برای ژانر تاریخی چند نمونه مثل معصومیت از دست رفته را با هزینه‌های کمتر تولید کنیم. تلویزیون مگر چقدر توان مالی دارد که تعدد پروژه‌هایی مثل مختارنامه داشته باشد؟ اما می‌تواند هر سال یک سریال در ژانر تاریخی با مدل پلاتوهای محدود داشته باشد. اتفاقی که باعث می‌شود تا خلا کارهای تاریخی هم پر شود و این قدر به تکرار نیفتیم.

نمونه دیگر هم تولید پرتره شخصیت‌های شاخص است که در این سال‌ها کمتر سراغ آن رفته‌اند. مثلاً در مورد شهید سلیمانی ما می‌دانستیم که سر سال نمی‌توانیم سریالی برایشان بسازیم اما در تله‌تئاتر می‌شد چنین اتفاقی رخ دهد و این آمادگی را داشتیم اما از این مزیت‌های تولیدی تله‌تئاتر در سیما استفاده نمی‌شود. به‌هرحال انکار نمی‌شود و ما این نشدن را بارها مطرح کرده‌ایم. در مجموع تله‌تئاتر همان‌طور که گفته شد می‌تواند خلاهای مختلفی، از بحث مادی گرفته تا ژانرو محتوا و تولیدات مناسبتی را در تلویزیون پر کند. جریانی که فقط به همت و توجه ویژه‌تری نیاز دارد.

تله‌تئاتر؛ حلقه مفقوده سیاست‌گذاری‌های فرهنگی

عدالت‌طلبانه و مخاطب‌محور بوده و آن را برای گروه خاصی از مخاطبان و اقشار اجتماعی محدود نکرده است. نمایش تله‌تئاتر از شبکه شما یعنی نخبه‌زدایی از این ژانر و مدیوم نمایشی. در ضمن از این طریق می‌توان امکانی برای نمایش تله‌تئاترهای مراکز استانی فراهم کرد تا هنرمندان تئاتری مهجور در شهرستان‌ها نیز مجال و جلوه نمایش توانمندی‌های خود را در سطح ملی پیداکنند.

واقعیت این است تله‌تئاتر به مثابه یک تولید فرهنگی، هنری و تلویزیونی حلقه مفقوده‌ای در سیاست‌گذاری‌های فرهنگی است که باید به احیای آن اهتمام داشت. در شرایط کرونایی، تئاتر تعطیل است و خیل عظیمی از هنرمندان آن بیکار هستند. باید به افرادی که آثار موفقی داشته‌اند نگاهی ویژه و از مشورت آنها در این شرایط استفاده شود. اکنون تولید تله‌تئاتر بیشتر از دیگر مجموعه‌ها کمک‌کننده است، چراکه ارزان‌تر، سریع‌تر و آسان‌تر است. در عین حال که از گستره ادبیات دراماتیک بهره‌مند است، شبکه شما با آغاز دوباره نمایش تله‌تئاترها، هم رنگی دوباره به این سنت کمرنگ شده تلویزیونی بخشیده و هم از طریق تلویزیون به کمک تئاتر در این شرایط کرونایی رفته تا آن را از بحران موجود نجات دهد و از مرگ آن جلوگیری کند. در ضمن با این تمهید مانع خاموش شدن نور امید در دل تئاتری‌ها می‌شود.

ویژگی‌های ترکیب دنیای تلویزیون با نمایش هم موضوع دیگری بود که در پخش دیگری از این گفت‌وگو مطرح شد و این بازیگر با اشاره به آن گفت: همان‌طور که تئاتر برای من مخاطب جذابیت دارد مطمئناً انرژی آن حتی در حالت اجرای غیرزنده آن با لنز و دوربین هم به بیننده منتقل می‌شود.

از سوی دیگر زمانی که کمبود آن در جدول پخش قابل حس است، ناخودآگاه به سمت چنین فضایی کشیده می‌شویم. به همین دلیل امیدوارم این مسیر ادامه پیدا کند. همان‌طور که گفتند در صورت استقبال از این مجموعه ما فصل بعدی آن را هم خواهیم دید، چون وقتی شکاف و فاصله‌ای می‌افتد، مخاطب دیگر فضا را فراموش می‌کند و به همین علت است که می‌گویم نباید بگذاریم دوباره جای تله‌تئاترها خالی شود.

در آخر هم صحبت از اقبال مردم از این حوزه یعنی تله‌تئاترها شد و خسرومهر در خصوص آن خاطرنشان کرد: چون مدتی بود تله‌تئاتر در تلویزیون نبود، در صورت ادامه این روند با انتخاب خوب بازیگران و از آن مهم‌تر متن قابل قبول، می‌توانیم اقبالی را که به دنبالش هستیم به دست بیاوریم. در این میان به ایده و نگاه تازه‌ای نیاز داریم که بتواند با مخاطب امروز همراه شود. 

خسرومهر با اشاره به امکان ادامه‌دار شدن ضدنور افزود: این مجموعه در زمستان سال گذشته تصویربرداری شد اما من همین الان هم دلم برای فضای آن تنگ شده و امیدوارم قصه آن ادامه پیدا کند تا بتوانیم دوباره این گروه را کنار هم ببینیم. از سوی دیگر من قلم و نگاه خانم یوسفی را در کار واقعا دوست داشتم و می‌توانم بگویم همه چیز اینجا خوب بود و مشکلی در هیچ بخشی از آن ندیدم.

اما این‌که اصلاً بازگشت مجدد تله‌تئاترها به تلویزیون از نگاه کسی که این فضا را تجربه کرده، چه ضرورتی دارد، سوالی بود که خسرومهر در پاسخ به آن عنوان کرد: اولین تجربه من در حوزه تله‌تئاتر به سال ۷۹-۷۸ و قصه دمشق که ساخته آقای سمندریان بود برمی‌گردد. اثری که از شبکه چهار پخش شد و چقدر خوب می‌شود باز هم این شبکه به صورت فعال وارد شود و این اتفاق را به طور مدام اجرایی کند تا جایی که کندانکتور مشخص و ثابتی برای آن وجود داشته باشد یا حالا که قرعه به نام شبکه شما افتاده، این شبکه چنین کندانکتوری داشته باشد.

جای این جریان خالی است و امیدوارم مسؤولان برای آن فکر اساسی کنند تا قبل از آن‌که این مجموعه تمام شود ما جایگزین آن را چه با همین افراد و چه با گروه و قصه تازه‌ای ببینیم.